

Żabie Doły

2018-06-29 07:04 Warto zobaczyć

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Żabie Doły to obszar około 226,24 ha powierzchni, obejmujący nieużytki, grunty rolne, zbiorniki wodne oraz hałdy. Jest usytuowany na pograniczu Bytomia (44,48 ha) i Chorzowa (181,76 ha). Pierwotny krajobraz tego miejsca został prawie całkowicie przekształcony przez działalność człowieka. Aby go ochronić przed dalszym niszczeniem i przemianami, wiele organizacji przyrodniczych połączyło swe siły we wspólnych działaniach, doprowadzając do prawnego uregulowania tego stanu.

Dnia 6 lutego 1997r. Wojewoda Katowicki podjął rozporządzenie Nr 23/97 w sprawie *wprowadzenia ochrony indywidualnej w drodze uznania za zespół przyrodniczo krajobrazowy stawów oraz gruntów rolnych i leśnych położonych w gminach Bytom i Chorzów.*

Zbiorniki wodne zajmują prawie 35 ha powierzchni Zespołu - większość z nich powstała w latach 50 XX wieku w wyniku działalności górniczej. Skutki uboczne wydobywania węgla doprowadziły do zapadania się gruntu, a niekiedy osiadania wypełniły się wodą. W ostatnich trzydziestu latach zbiorniki te uległy licznym przeobrażeniom - następowały zmiany poziomu wód, a także nasilał się proces zarastania roślinnością wodną.

Jedną z najliczniejszych grup gatunków roślin są tu rośliny wodne oraz bagienne:

- **trzcina pospolita,**
- **rzęsa wodna,**
- **mozga,**
- **turzyce.**

Na terenie Żabich Dołów występuje aż 251 gatunków roślin naczyniowych, co świadczy o bardzo dużym zróżnicowaniu siedlisk i możliwości osiedlenia się gatunków roślin o różnych wymaganiach środowiskowych.

Hałdy porośnięte są niską roślinnością. Występują tutaj rośliny wodne i bagienne oraz łąkowe i motylkowe. Sadzone też są drzewa i krzewy, głównie klony, topole, robinie oraz olchy. Do warunków panujących na terenie Żabich Dołów dobrze przystosowały się takie rośliny chronione, jak:

- **rokitnik zwyczajny,**
- **centuria pospolita.**

Wśród roślin można spotkać również m.in. takie gatunki, jak:

- robinia,
- osika,
- brzoza,
- jawor,
- jarząb,
- bez czarny,
- krwawnik pospolity,
- nawłóć kanadyjska,
- nostryk biały,
- śmiątek darniowy,
- wiechlina,
- macierzanka,
- podbiał pospolity,
- chaber drakiewnik,
- zagorzałek późny,

- tojeść pospolity,
- dereń rozłogowy,
- bluszcz kurdybanek,
- glistnik jaskółcze ziele,
- rdest ostrokończysty,
- karbieniec pospolity,
- uczepek amerykański,
- żmijowiec pospolity,
- i pałka wąskolistna.

Nagromadzenie roślinności przez wiele lat, przyczyniło się do utworzenia wyjątkowo dogodnych miejsc do gniazdowania ptaków wodno-błotnych; w tym wielu gatunków nielicznych w skali Śląska, takich jak:

- bąk,
- bączek,
- płaskonos,
- cyraneczka,
- cyranka,
- podgorzałka,
- pustułka,
- kuropatwa,
- krwawodziób,
- pójdzka,
- brzegówka,
- pokląskwa.

Niektóre z nich w ostatnich latach przestały się gnieździć na tym terenie (cyranka, cyraneczka i podgorzałka), jednak bączka i krwawodzioba spotkać można tutaj nadal.

W Żabich Dołach zaobserwowano również sporo gatunków ptaków przelotnych; m.in. takich jak:

- nur czarnoszyi,

- perkoz rogaty,
- płatkonóg szydłodzioby,
- mewa żółtonoga,
- podróżniczek,
- wąsatka.

W ciągu roku kolejno można na tych terenach spotkać również:

- kaczkę krzyżówkę,
- łyskę,
- siewczkę rzeczną,
- płaskonosą,
- potrzosa,
- strzyżyka,
- sikorę bogatkę,
- łabędzia niemego,
- remizę,
- kokoszkę wodną,
- bekasa kszycę,
- perkozę,
- pliszkę żółtą,
- kukułkę i wiele innych gatunków.

Ssaki na tym terenie reprezentują:

gatunki owadożerne:

- jeż wschodni,
- kret,
- ryjówka aksamitna

gryzonie:

- chomik europejski,
- piżmak,
- nornik zwyczajny,

- mysz polna,
- szczur wędrowny

i drapieżne:

- kuna domowa,
- tchórz zwyczajny,
- łasica.

Nad brzegami zbiorników często spotykamy różne gatunki owadów, których rozwój związany jest ze środowiskiem wodnym.

Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych, położonego pomiędzy dużymi aglomeracjami miejskimi kompleksu nieużytków, stawów i gruntów rolnych, stanowiących miejsce gniazdowania wielu gatunków ptaków wodnoblotnych.

Będzie to możliwe, jeżeli zostanie zachowana złożona struktura przyrodnicza na tym terenie. Nadany już status ochrony prawnej zwiększa szansę na przetrwanie tego wyjątkowego, nie tylko w skali regionu, ale i Europy Środkowej, terenu.

Wykorzystano opracowanie „Ścieżka dydaktyczna po zespole przyrodniczo-krajobrazowym Żabie Doły” autorstwa: Piotra Cempulika, Rolanda Dobosza, Joanny Kasperek-Cempulik, Małgorzaty Piszczek i Mariana Piszczka.